

מחלקת השקעות

עמדת סגל

עמדות סגל הרשות המובאות להלן הינן עמדות מקצועיות המשקפות החלטות ועמדות של הסגל בסוגיות הנוגעות ליישום חוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום וייזום תשלום, התשפ"ג-2023. תוכן העמדות המפורסמות מנחה את הרשות והסגל בהפעלת סמכותם והציבור יוכל להשתמש בהן ולהחילן בנסיבות דומות.

9 דצמבר, 2024

ח' כסלו, תשפ"ה

**עמדת סגל משפטית: תחולת חוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום וייזום תשלום, התשפ"ג-
2023 על פעילות נאמנויות**

רקע

חוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום וייזום תשלום, התשפ"ג-2023 (להלן: "חוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום" או "החוק") נכנס לתוקף ביוני 2024. חוק זה מסמיך את רשות ניירות ערך (להלן: "הרשות") להעניק רישיונות ולפקח על פעילותן של חברות המעניקות שירותי תשלום חוץ בנקאיים ושירותי ייזום בסיסי הניתנים על דרך העיסוק. השירותים המוסדרים בחוק, אשר מחייבים קבלת רישיון מאת הרשות, עניינם במתן שירותי תשלום קלאסיים: הנפקה של אמצעי תשלום; סליקה של פעולות תשלום; וניהול חשבון תשלום. לצד אלו, מסדיר החוק שני סוגי שירותים טכנולוגיים: ייזום מתקדם וייזום בסיסי (להלן: "שירותי ייזום").

מטרתו של חוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום היא עידוד התחרות בשוק שירותי התשלום בישראל. זאת באמצעות יצירת אפשרות לגורמים חוץ-בנקאיים להיכנס לתחום מתן שירותי התשלום ולהתפתח בו לצדם של השחקנים הבנקאיים הקיימים – והכל, תוך שמירה על עניינם של הלקוחות. עקרונות האסדרה אשר נקבעו בחוק מבוססים על שתי הדירקטיבות האירופאיות המסדירות את תחום שירותי התשלום באירופה: ה-Payment Services Directive (PSD2)¹ וה-EMD Electronic Money Directive², בהתאמות הנדרשות למשק הישראלי.

¹ [Directive \(EU\) 2015/2366 of the European Parliament and of the Council of 25 November 2015 on payment services in the internal market](#)

² [Directive 2009/110/EC of the European Parliament and of the Council of 16 September 2009 on the taking up, pursuit and prudential supervision of the business of electronic money institutions](#)

מחלקת השקעות

בהתאם לסעיף 2 לחוק, חובת הרישוי חלה על מי שמעניק שירותי תשלום או ייזום דרך עיסוק או במסגרת העסקים הרגילה של נותן השירות, ככל שאינו פטור מרישיון מכוח תקנות הסדרת העיסוק בשירותי תשלום וייזום תשלום (פטור מחובת רישוי), התשפ"ד-2024.

על מנת ששירותי תשלום ייחשבו להיות כאלו הניתנים שלא דרך עיסוק במתן שירותי תשלום או במסגרת העסקים הרגילה יש לבחון את מאפייני הפעילות ונסיבותיה.

לאור פניות שהוגשו לרשות נדרש סגל הרשות לבחון את תחולתו של חוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום ביחס לפעולות תשלום המתבצעות במסגרת נאמנות – בין אם בחשבונות נאמנות ובין אם לאו – על מנת לקבוע באילו מקרים חייבת הפעילות ברישיון.

מטרתו של מסמך זה להתוות את הקריטריונים המאפיינים שירותי תשלום החייבים ברישיון תחת חוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום וזאת ביחס לשירותי תשלום הניתנים במסגרת יחסי נאמנות. יובהר בהקשר זה, כי הקריטריונים ביחס לשירותי תשלום הניתנים בהקשרים אחרים עשויים להיות שונים. הרשות תשוב ותבחן עמדה זו, ככל שהדבר יידרש, לצורך התאמתה למציאות המתפתחת, לפעילויות נוספות ולשינויים בענף שירותי התשלום.

עמדת הסגל

הנאמנות הקלאסית היא מוסד המספק מענה משפטי לצרכים רבים ומגוונים. על פי חוק הנאמנות, התשל"ט-1979 (להלן: "חוק הנאמנות") נאמנות נוצרת באחת משלוש דרכים: בחוק; בחוזה או בכתב הקדש. משנוצרה היא מקימה זיקה בין הנאמן לנכסי הנאמנות המחייבת את הנאמן להחזיק או לפעול בנכסי הנאמנות בהתאם למטרות מוגדרות היטב. במסגרת משפטית זו, אפשר שפעולותיו של נאמן בנכסי הנאמנות – ככל שאלו נוגעות להחזקה וטיפול בכספים המוחזקים בידיו במסגרת הנאמנות – יכללו גם ביצוע של פעולות אשר עשויות לעלות כדי מתן שירותי תשלום כהגדרתם בחוק, החייבים ברישיון מאת הרשות.³ וזאת, בין אם הדבר מתבצע בחשבון המוגדר בגוף המנהל אותו כחשבון נאמנות ובין אם לאו.

על מנת לקבוע האם שירותי התשלום המסופקים במסגרת יחסי נאמנות ניתנים דרך עיסוק או במסגרת העסקים הרגילה של נותן השירות, ומשכך חייבים ברישיון, יש לבחון את מאפייני הנאמנות, פעילותה ונסיבות יצירתה. במסגרת זאת יבחנו, בין היתר, המאפיינים הבאים:

(א) **שירותי תשלום מובחן ועצמאי שאינו נמצא בליבת הפעילות:** ככלל, שירותי תשלום הניתנים באופן מובחן משירות אחר בו פועל נותן השירות דרך עיסוק, מחייבים ברישיון מאת הרשות. יחד עם זאת, כאשר ניתן

³ "שירותי תשלום" מוגדרים בסעיף 1 לחוק להיות שירותי ניהול חשבון תשלום, הנפקה של אמצעי תשלום, סליקה של פעולות תשלום או שירות ייזום מתקדם – וזאת למעט שירותים המנויים בחלק ב' לתוספת השביעית לחוק.

מחלקת השקעות

לראות בשירות התשלום המוענק חלק אינטגרלי משירות מקצועי אחר הניתן במסגרת יחסי נאמנות דרך עיסוק, אשר הוא המהווה את העיסוק העיקרי, לא נדרש רישיון למתן שירותי תשלום לפי החוק. כך למשל, ככלל, לא יראו בשירותי נאמנות הניתנים על ידי עורך דין הכוללים שמירה של כספים במסגרת עסקה ועד השלמתה, או עד התקיימות תנאים שנקבעו במסגרתה, והעברתם לידי הצד שכנגד בהתאם לתנאיה, כפעילות הטעונה רישיון לפי החוק.

(ב) **אופן פרסום השירותים ודרך גביית התשלום בגינם:** ככלל, פרסום שירותי תשלום המפורסמים כשירות הניתן בפני עצמו במסגרת יחסי נאמנות או כאשר התמורה בגינם נגבית בנפרד או במובחן מהשירות העיקרי המוענק מצביעים על כך ששירותי התשלום ניתנים כשירות העומד בפני עצמו ובהתאם לכך הם חבים ברישיון.

(ג) **תדירות מתן השירות ולמי ניתן:** שירותי תשלום המוענקים במסגרת יחסי נאמנות באופן ארעי ובלתי סדיר הניתנים לצדדים לעסקה מסוימת, ככלל לא חייבים ברישיון מאת הרשות. לעומת זאת, כאשר מדובר בשירותי תשלום הניתנים באופן עיתי, סדרתי ומתמשך ואשר ניתנים לצדדים רבים, הנטייה היא לראותם כשירותים הטעונים רישוי. לדוגמא, שירותי נאמנות שתכליתם ביצוע תשלומים חודשיים לרשויות או לעובדים מהווים, ככלל, פעילות הנדרשת ברישיון לפי החוק.

(ד) **שירותי תשלום הניתנים במסגרת מינוי של ערכאה שיפוטית:** ככלל, לא יראו כשירותי תשלום מצב בו שירותי התשלום ניתנים בידי מי שנתמנה בצו של בית משפט או בית דין מוסמך, לפעול בכספי הזולת אגב ביצוע תפקידו כאמור.

על הגופים הפועלים כיום במסגרת יחסי נאמנות (להלן: "גופים פעילים"), לבחון את הצורך ברישיון ביחס לפעילותם בהתאם למאפייניה ולקריטריונים המפורטים לעיל. סגל הרשות מודיע כי יראה בגופים הפעילים כיום ונדרשים לפרק זמן נוסף לבחון האם שירותי התשלום המסופקים במסגרת יחסי נאמנות ניתנים במסגרת העסקים הרגילה של נותן השירות או דרך עיסוק ומשכך חייבים ברישיון, כמי שרשאים להגיש את בקשת הרישיון עד ליום 31.3.2025, ויחול עליהם האמור בסעיף 81(א) לחוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום והתנאים הקבועים בו לעניין זכאותם להמשיך בעיסוק.

אנשי קשר: עו"ד נעם רווה; עו"ד אביטל קרופניק; עו"ד זוהר אזרזר

טלפון: 03-7109970; פקס: 03-7109901